

Analyzing the Effect of Cultural Counseling in the Process of Dress Code of Professional Students of Shiraz University of Medical Sciences, 2013-2019

ARTICLE INFO

Article Type

Analytical Review

Authors

Maryam Kamkari ^{*1},

Ali Ryasati²,

Peyman Jaafari³,

Kourosh Azizi⁴

How to cite this article

Kamkari M, Ryasati A, Jaafari P, Azizi K. Analyzing the Effect of Cultural Counseling in the Process of Dress Code of Professional Students of Shiraz University of Medical Sciences, 2013-2019. *Islamic Life Style*. 2021; 5(2):23-30

1. Deputy of Cultural and Students affair, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran (Corresponding Author).

2. Deputy of Cultural and Students affair, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran.

3. Department of Biostatistics, School of Medicine, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran.

4. Department of Medical Entomology and Vector Control; School of Health, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran.

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: m_kamkary2000@yahoo.com

Article History

Received: 2021/01/03

Accepted: 2021/05/01

ABSTRACT

Purpose: The purpose of this project was to institutionalize the law of professional dress and ethics in the minds and behaviors of students and to avoid coercive and disciplinary confrontations and to determine the degree of students' satisfaction with the cultural counseling process.

Materials and Methods: A council consisting of the Vice Chancellor for Education, the Vice Chancellor for Culture and Student Affairs of the University and the Secretary of the University Protection Staff, drafted the regulations for the cultural process of covering and professional ethics of students. Students who violated the regulations entered the process within a period of one month. A researcher-made questionnaire was developed to assess students' views on this process. The statistical population was students who violated the regulations and a number of students who did not violate the rules of professional ethics in the colleges. Data were entered and analyzed in SPSS19 software.

Findings: It showed the appropriate effect of the process on reducing the number of students introduced to the Disciplinary Council and the rulings issued and the satisfaction of more than 80% of students with this process.

Conclusion: The implementation of this process among students violating the code of professional ethics at Shiraz University of Medical Sciences reduced the number of rulings issued by the Disciplinary Council, behavioral and functional effectiveness, as well as greater student satisfaction. The use of this process in other institutions of higher education is recommended.

Keywords: Professional Morals, Dress Code, Cultural Consultant, Student, Disciplinary Council.

تحلیل و بررسی میزان تأثیر مشاوره فرهنگی در فرآیند قانون پوشش و اخلاق حرفه‌ای (Dress Code) دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز،

۱۳۹۸-۱۳۹۲

مریم کامکاری*

کارشناس ارشد، معاونت فرهنگی و دانشجویی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران (نویسنده مسئول).

علی ریاستی^۱

دانشجوی دکتری، معاونت فرهنگی و دانشجویی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

پیمان جعفری^۲

استاد، گروه آمار زیستی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران.

کوروش عزیزی^۳

استاد، گروه حشره شناسی پزشکی و کنترل ناقلین بیماریها، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران.

معاونت فرهنگی و دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران.

چکیده

هدف: هدف از اجرای این طرح، نهادینه نمودن قانون پوشش و اخلاق حرفه‌ای در ذهن و رفتار دانشجویان و پرهیز از برخوردهای قهری و انضباطی و تعیین میزان رضایت دانشجویان از فرآیند مشاوره فرهنگی بود.

مواد و روش‌ها: شورایی متشکل از معاون آموزشی، معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه و دبیر ستاد صیانت دانشگاه، اقدام به تدوین آیین‌نامه فرآیند فرهنگی پوشش و اخلاق حرفه‌ای دانشجویان نمود. دانشجویان ناقض آیین‌نامه، در بازه زمانی یک‌ماهه، وارد فرآیند شدند. پرسشنامه‌های محقق ساخته برای ارزیابی دیدگاه دانشجویان از این فرآیند تدوین شد. جامعه آماری، دانشجویان ناقضین آیین‌نامه و تعدادی از دانشجویان غیر ناقض آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای در دانشکده‌ها بودند. داده‌ها در نرم‌افزار spss 19 وارد و مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نشان از تأثیر مناسب فرآیند بر کاهش آمار دانشجویان معرفی شده به شورای انضباطی و احکام صادره و رضایت-مندی بیش از ۸۰ درصدی دانشجویان از این فرآیند را داشت.

نتیجه‌گیری: اجرای این فرآیند در بین دانشجویان ناقض آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای در دانشگاه علوم پزشکی شیراز موجب کاهش آمار احکام صادره در شورای انضباطی، اثرگذاری رفتاری و عملکردی و همچنین رضایتمندی بیشتر دانشجویان گردید. به کارگیری این فرآیند در سایر مؤسسات آموزش عالی توصیه می‌گردد.

کلید واژه‌ها: اخلاق حرفه‌ای، کد پوشش، مشاوره فرهنگی، دانشجویی، شورای انضباطی.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۱۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۲/۱۱

*نویسنده مسئول: m_kamkary2000@yahoo.com

مقدمه

در میان واژه‌ها، قانون از جمله واژه‌هایی است که در تمامی جوامع بشری مفهومی مشترک را در ذهن تداعی می‌کند و هدف از آن برقراری نظم، آرامش و امنیت در جامعه است. بررسی شیوه تکوین و شکل‌گیری نظامات و بخش‌های مختلف جوامع انسانی از دیرباز تاکنون حاکی از آن است که از ابتدایی‌ترین جوامع که بشر در آن زندگی مدنی داشته تا به امروز که جوامع با پیچیده‌ترین سازوکارها و اشکال اداره می‌شوند، هیچ‌گاه بدون رعایت قانون ممکن نبوده و در صورت وجود، نتوانسته پابرجا بماند و یا رسیدن به هدفی را که غایتش بوده، میسر گرداند (۱). در فرآیند تدوین ضوابط، قوانین، اعمال و اجرای آن‌ها، سختی داشتن متن و محتوای قانون با فرهنگ جامعه مورد نظر بدیهی است و در رسیدن به اهداف مشترک جمعی که فلسفه وجودی هر مجموعه‌ای است، هماهنگی اعضا، هدفمند بودن قوانین و قانون‌گذاران، مجریان و متولیان اجرا، از جمله عواملی است که تضمین امور را عهده‌دار می‌باشد. همچنین، یکی از مهم‌ترین شئون انسانی، منزلت اجتماعی انسان‌هاست که با عوامل مختلفی مرتبط است. از جمله چگونگی حضور در جامعه از لحاظ ظاهری که آراستگی، وقار و نظم در ظاهر را شامل می‌شود.

اما در کنار قانون، باید از اخلاق هم سخن گفت. اخلاق، در لغت، به معنی عادت، رویه و سبیه است. در اصطلاح به آن دسته از صفات مثبت اطلاق می‌شود که با هنجارهای جامعه همخوانی دارند (۲). اخلاق اشاره به قضاوت اخلاقی یک فرد درباره درست و نادرست بودن رفتار دارد (۳). سه شاخه علم اخلاق از دیدگاه دایره‌المعارف بریتانیکا، شامل اخلاق کاربردی، اخلاق هنجاری و اخلاق نظری است (۴). اخلاق حرفه‌ای، شاخه‌ای از اخلاق کاربردی است که به مباحث اخلاقی در حرفه‌ها و در سازمان‌ها به تحلیل و بررسی مشکلات و معضلات اخلاقی می‌پردازد (۵). مقصود از اخلاق حرفه‌ای، مجموعه قواعدی است که باید افراد در انجام کار حرفه‌ای رعایت کنند و در صورت تخلف به مجازات‌های قانونی دچار می‌شوند (۶). در حقیقت اخلاق حرفه‌ای یک فرآیند تفکر عقلانی است که هدف آن، محقق کردن این امر است که بایستی در سازمان چه ارزش‌هایی را چه موقعی حفظ و اشاعه نمود (۷). امروزه در کنار مسائلی مانند کمبود سرمایه انسانی و رقابت جهانی، بحث اخلاق حرفه‌ای به عنوان یکی از چالش‌های آتی برای برتری سازمان‌ها برشمرده شده است (۸). در این زمینه یکی از بسترهای مهم سازمانی، محیط‌های آموزشی دانشگاه هستند که اقدام به ایجاد بسترهای مناسب برای عوامل انسانی شاغل در تمام حرفه‌ها نمایند تا آن‌ها نیز با حس مسئولیت و تعهد کامل، به مسائل جامعه و حرفه خود بپردازند و اصول اخلاقی حاکم بر شغل و حرفه خود را رعایت کنند.

در زمینه اخلاق حرفه‌ای، تحقیقات مختلفی انجام شده است. تحقیقی با عنوان "اصول اخلاق حرفه‌ای در آموزش دانشگاهی" انجام شده که در آن به بررسی و تبیین اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه به عنوان یک معلم و استاندادهای اخلاقی اساتید در دو نقش آموزشی و تربیتی پرداخته است. بر اساس مبانی اخلاق حرفه‌ای، یک استاد در این دو بعد باید خود را ملزم به رعایت اصول اخلاقی، بدانند. همچنین شناسایی مؤلفه‌ها و ویژگی‌های

در پژوهشی دیگر در خصوص رعایت معیارهای اخلاق حرفه‌ای از دیدگاه پرستاران و بیماران در دانشکده پزشکی جهرم، رعایت معیارهای اخلاق حرفه‌ای در عملکرد پرستاران منجر به بهبود خدمات پرستاری، در راستای بهبودی و آرامش بیماران بستری، گردیده است. مطابق با دیدگاه پرستاران، در ابعاد مسئولیت‌پذیری ۷۲ درصد و در ابعاد ارتقای کیفیت مراقبت از بیمار و احترام به بیمار ۷۰ درصد معیارهای اخلاق حرفه‌ای رعایت شده است. در حالی که از دیدگاه بیماران، در بعد مسئولیت‌پذیری ۴۰ درصد، در بعد ارتقای کیفیت مراقبت از بیمار ۴۵ درصد و در بعد احترام به بیمار ۶۹ درصد معیارهای اخلاق حرفه‌ای رعایت شده است. همچنین بین دیدگاه پرستاران و بیماران در بعد مسئولیت‌پذیری و ارتقای کیفیت مراقبت از بیمار اختلاف معنی‌داری مشاهده شد (۵، ۱۴).

پژوهشی دیگر نیز با هدف بررسی اخلاق حرفه‌ای معلمان در مکتب اسلام و با توجه به آرای شهید مرتضی مطهری در امر تربیت اسلامی انجام شده است که در آن اخلاق و خصوصاً اخلاق حرفه‌ای مورد بررسی قرار گرفته است و به مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای معلمان از دیدگاه شهید مطهری پرداخته شده است. به‌منظور رسیدن انسان به کمال حقیقی خویش، لازم است تا استعدادهای عالی انسان که در خلقت او قرار داده شده است، رشد کند و فعلیت یابد که در این راستا توجه به آموزه‌های تربیت اسلامی و رعایت موازین اخلاق حرفه‌ای توسط معلم ضروری است. در نتیجه معلمان باید در جهت پابندی به اصول اخلاقی در حرفه‌ی خود، به تعلیم و تربیت دانش‌آموزان در ابعاد مختلف وجودی آن‌ها پرداخته و آموزش را چیزی فراتر از ارائه ساده مطالب به دانش‌آموزان قلمداد کنند که با آگاهی از روش‌های نوین تدریس و نظریات کاربردی در امر آموزش و تقویت مهارت‌های تعامل با دانش‌آموزان، در چهارچوب مبانی و آموزه‌های دین مبین اسلام، این مهم تحقق خواهد یافت (۱۵).

ترویج اخلاق حرفه‌ای در دانشگاه‌ها بر مبانی مختلفی استوار بوده و یکی از مسائل اساسی همه‌جوامع بشری است. از آنجایی که دانشگاه محل تهذیب و تعلیم و تربیت انسان‌هاست، دانشجویانی که در آن مشغول به تحصیل هستند نیز، موظف‌اند اخلاق حرفه‌ای را مبتنی بر قوانین و مقررات آن دانشگاه، رعایت نمایند. از این‌رو تدوین و اجرای برنامه‌های فرهنگی در بازه زمانی معین منوط به برنامه‌ریزی در زمینه‌های مختلف برای تحقق اهداف بلندمدت‌شان در دانشگاه است. در این راستا، به‌نظر می‌رسد دانشگاه علوم پزشکی شیراز، پیش‌تاز نهادینه‌سازی و اشاعه ارزش‌های فرهنگی و دینی بر اساس دین مبین اسلام و قوانین و مقررات دانشگاه در سطح دانشکده‌ها و مراکز آموزشی و درمانی به‌طور مستمر بوده است.

به‌منظور تأثیرگذاری عمیق‌تر و باورپذیری قوانین بر دانشجویان، طرحی مطرح گردید که قبل از معرفی دانشجویان ناقض آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای (Dress Code) به شورای انضباطی، این دانشجویان در یک بازه زمانی یک‌ماهه مورد مشاوره فرهنگی قرار گیرند. تعدادی مشاور فرهنگی با تجربه و صاحب صلاحیت انتخاب و مشاوره در فضایی استاندارد و محرمانه انجام پذیرفت.

اخلاق حرفه‌ای، به ایجاد درک مشترک از این مفهوم منجر شده و اقدام به راه‌کارهای ارتقای اخلاق حرفه‌ای اساتید که از الزامات تضمین کیفیت عملکرد حرفه‌ای آن‌هاست، کمک کرده و گام بنیادین در طراحی ابزارهای سنجش آن می‌باشد (۹). در تحقیق دیگری تحت عنوان «اخلاق حرفه‌ای در آموزه‌های دینی»، به بررسی نقش اخلاق حرفه‌ای در آموزه‌های دینی، با اشاره به ویژگی‌های و شاخصه‌های آن، با استناد به ارزش‌های نهفته در مکتب منبعث از وحی الهی و اخلاق نبوی پرداخته است. نتایج مطالعه نیز نشان از ضرورت توجه بیش از پیش به آموزه‌های دینی جهت احیای اخلاق حرفه‌ای و شکوه میراث تمدنی گذشته با به‌کار بستن اخلاق نبوی دارد و این مهم در گرو ایجاد و رعایت اخلاق حرفه‌ای در تمامی سازمان‌ها و حرف می‌باشد (۱۰).

در تحقیقی دیگر با عنوان "مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای در دانشگاه‌ها"، به بررسی و شناخت بیشتر جایگاه اخلاق دانشگاهی و حرفه‌ای در دانشگاه‌ها و مراکز علمی پرداخته و چگونگی ساز و کارهای توسعه اخلاقیات حرفه‌ای را فراهم آورده است. نتیجه این بوده که وضعیت مسئله‌انگیز اخلاق حرفه‌ای با رویکردهای اراده‌گرایانه قابل توضیح نیست، بلکه باید اولاً منطق محیطی، زمینه‌ای و ساختاری فهمیده شود و ثانیاً بسترهای تعاملی برای دست به کار شدن خود دانشگاه‌ها و انجمن‌های علمی و تخصصی و نهادهای حرفه‌ای فراهم گردد. چرا که توسعه اخلاق حرفه‌ای نه با پند و اندرزها و نه با فرهنگ‌سازی‌های بیرونی، بلکه از طریق کنش‌های ارتباطی خود افراد اجتماع دانشگاهی و به‌صورت شیوع و انتشار درون‌زا میسر می‌شود (۱۱).

تحقیقی دیگر با عنوان بررسی پابندی دانشجویان کارشناسی حسابداری به اخلاق حرفه‌ای با هدف بررسی و تعیین سطح پابندی به اخلاق حرفه‌ای دانشجویان کارشناسی حسابداری در زمان کنونی و تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی برای آینده، انجام شده است. یافته‌ها نشان‌دهنده سطح متوسط پابندی به اخلاق حرفه‌ای در جامعه می‌باشد که این سطح از پابندی، مطلوب به‌نظر نمی‌رسد. بنابراین، برنامه‌ریزی برای نهادینه کردن اخلاق در جامعه حرفه‌ای و توجه بیشتر به این موضوع در مجموعه‌های آموزشی و حرفه‌ای ضروری است (۱۲).

در مقاله اخلاق حرفه‌ای در مدیریت کیفیت فراگیر، نتایج حاصله مبین آن است که مدیران و کارکنان در عین توجه خاص به اهداف سازمانی، نسبت به وظایف اخلاقی نیز در سازمان متعهد هستند. به‌عنوان نمونه می‌توان از صداقت و صراحت، حفظ حریم شخصی، رازداری و امانت، پابندی به قراردادهای و وفای به عهد نام برد. نتایج دیگر حاصل از بررسی‌های مروری این مقاله نشان می‌دهد که اخلاق حرفه‌ای ارتباط مستقیم با مسئولیت‌پذیری سازمانی دارد و این دو مؤلفه منبعث از بعد معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی این نظریه مدیریت است. از منظر شناخت‌شناسی و انسان‌شناسی این تئوری، منابع انسانی صرفاً منوط و منحصر به ابزار کار نیستند و هر عنصری که به‌نوعی با انسانیت انسان مرتبط باشد، از ارزش‌های اخلاقی در سازمان محسوب می‌شود که به دنبال ایجاد تغییرات اساسی در ذهنیت افراد و سوق دادن آن از نگرش فردی به سوی گروه‌های اجتماعی است (۱۳).

مواد و روش‌ها

ابتدا شورای عالی پوشش و اخلاق حرفه‌ای ۱ دانشگاه متشکل از معاون آموزشی دانشگاه، معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه (مجری اصلی فرآیند) و دبیر ستاد صیانت از حریم امنیت عمومی، تشکیل شد. این شورا مسئولیت تدوین آیین‌نامه و نظارت بر اجرای فرآیند را در سطح دانشگاه به عهده داشت. متناظر با شورای پوشش و اخلاق حرفه‌ای دانشگاه، شوراهای دانشکده‌ها نیز متشکل از معاونین آموزشی، فرهنگی دانشجویی و کارشناسان مرتبط در هر دانشکده تشکیل شد. این شورا مسئولیت اجرای آیین‌نامه و نظارت بر اجرای فرآیند را در سطح دانشکده به عهده داشت. سپس آیین‌نامه پوشش و اخلاق حرفه‌ای به شرح ذیل تهیه، تدوین و در شورای فرهنگی دانشگاه تصویب و جهت اجرا به دانشکده‌ها ابلاغ گردید.

تعاریف

اماکن تحت پوشش آیین‌نامه: دانشجویان در تمامی محیط‌های آموزشی، پژوهشی، فضاهای دانشگاهی (پردیس دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها، سالن‌های کنفرانس، کتابخانه، سلف سرویس، کافی‌شاپ، محیط‌های خوابگاهی)، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، محیط‌های فرهنگی، ورزشی، تفریحی، مکان‌های اردویی و کلیه تجمعات دانشجویی وابسته و غیر وابسته به دانشگاه که تحت عنوان دانشجوی شرکت دارند، مشمول قوانین آیین‌نامه و شیوه‌نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور می‌گردند.

دانشجو: هر فردی که به‌صورت رسمی یا غیررسمی برای استفاده از خدمات آموزشی در دانشگاه پذیرفته‌شده و به امور فوق اشتغال دارد. اعم از دانشجوی پذیرش عادی، بورسیه، مهمان، انتقالی، فرصت مطالعاتی و غیره.

معیار پوشش: عبارت است از موارد و شرایطی که در این آیین‌نامه و بر اساس ضوابط عمومی ابلاغی وزارت متبوع و شورای عالی انقلاب فرهنگی، به‌عنوان ضابطه درج گردیده و تخلف از آن به‌عنوان تخلفی از مقررات جاری دانشگاه تلقی می‌گردد.

کمیته پوشش و اخلاق حرفه‌ای: به‌تناسب ساختار ابلاغی وزارت کشور و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با توجه به اقتضائات محیط‌های دانشگاهی و اثربخش بودن اقدامات معطوف به ضوابط، این کمیته به‌عنوان بخش ساماندهی‌کننده وضعیت عفاف و حجاب، تعریف شده و همه مأموریت‌های محوله را با این عنوان پی‌گیری می‌نماید.

معیارهای پوشش (۱۶)

پوشش دانشجویان دختر و پسر، هنگام ورود به دانشکده‌ها و سایر محیط‌های دانشگاهی و دانشجویی باید دارای ویژگی‌های زیر باشد:

۱. لباس دانشجویان پسر باید ساده و متعارف بوده و شامل: پیراهن و شلوار مرتب و مناسب باشد. از پیراهن و شلوار تنگ و چسبان، کوتاه و در اندازه غیرمعمول نباید استفاده شود. بلندی و سبک لباس باید متناسب با فیزیک بدن باشد.
۲. دانشجویان پسر از پیراهن و شلوار با طرح‌ها و رنگ‌های غیرمتعارف و تند نباید استفاده نمایند.

۳. لباس دانشجویان دختر شامل ماتو مناسب با بلندی تازانو و شلوار مرتب و مناسب است. از ماتو و شلوار چسبان، کوتاه و در اندازه غیرمعمول نباید استفاده شود. بلندی و سبک لباس باید متناسب با فیزیک بدن باشد.

۴. دانشجویان دختر از ماتو و شلوار با طرح‌ها و رنگ‌های غیر متعارف و تند نباید استفاده نمایند.

۵. دکمه‌های ماتو و پیراهن باید متعارف و در تمام مدت حضور در محیط‌های آموزشی به‌طور کامل بسته باشد.

۶. از تی‌شرت، لباس ورزشی و لباس‌های حاوی تصاویر و نوشته‌های نامناسب با عرف خودداری گردد. (از تی‌شرت و لباس‌های ورزشی صرفاً در اماکن ورزشی استفاده شود) استفاده از هر نوع نماد فرق و گروه‌های مختلف ممنوع است.

۷. دختران دانشجو، از مقنعه‌های بلند استفاده کنند، بطوری‌که حداقل شانه‌ها را پوشش دهد و حجاب اسلامی مناسب با ضوابط شرعی را رعایت نمایند. پوشاندن کامل مو مورد تأکید است.

۸. پوشیدن جوراب الزامی بوده و از رنگ و طرح متناسب برخوردار باشد.

۹. کفش‌ها باید، راحت، پنجه‌پهن، تمیز و دارای رنگ ملایم و متعارف باشد. استفاده از صندل و کفش‌های پاشنه‌دار غیر معمول مجاز نیست.

۱۰. از بکار بردن زیورآلات مانند: دست بند، گردن بند، انگو، انگشتری طلا (به‌جز حلقه‌ی ازدواج) و عطرها تند و حساسیت‌زا باید خودداری شود.

۱۱. ناخن‌ها باید کوتاه، تمیز، بدون لاک باشد. استفاده از ناخن‌های مصنوعی و ناخن بلند مجاز نیست.

۱۲. دانشجویان پسر نباید موهای خود را بلندتر از حد معمول نگاه دارند (استفاده از مدل‌های مو و ریش غیرمتعارف ممنوع می‌باشد).

انتخاب اساتید مشاور فرهنگی جهت مشاوره دانشجویان ناقص آیین‌نامه، یک مرحله اساسی فرآیند بود. در این زمینه از اساتید هر دانشکده که علاقه‌مند به همکاری در خصوص مسائل فرهنگی بودند، دعوت به عمل آمد و پس از استعلام از مراجع ذی‌صلاح (هیأت جذب و هیأت رسیدگی به تخلفات اعضای هیأت علمی دانشگاه)، ابلاغ مشاور فرهنگی برای ایشان صادر گردید. این اساتید موظف بودند حداقل ۳ ساعت در هفته با معاونت فرهنگی و دانشجویی همکاری نموده و ساعات حضور خود را جهت مراجعه دانشجو، به معاونت فرهنگی دانشکده اعلام نمایند.

معاونت فرهنگی دانشگاه به‌منظور توانمندسازی اساتید مشاور فرهنگی به جهت ثمربخشی بهتر مشاوره‌های دانشجویی، کارگاه‌های مختلفی با عناوینی از جمله: چگونگی ارتباط مؤثر استاد و دانشجو، نحوه تعامل استاد و دانشجو و آشنایی با آسیب‌های اجتماعی، با استفاده از مجرب‌ترین روان‌شناسان و جامعه‌شناسان، برگزار نمود. اساتید مشاور فرهنگی ملزم به حضور در کارگاه‌ها و جلساتی شدند که توسط معاونت فرهنگی دانشکده و دانشگاه برگزار شد.

1. Dress Code

هنجارشکن پرتکرار محسوب می شدند، از طرف معاونت فرهنگی دانشگاه جهت اقدامات بعدی به شورای انضباطی دانشجویان معرفی شدند.

نظارت بر اجرای آیین نامه پوشش و اخلاق حرفه‌ای (Dress Code)

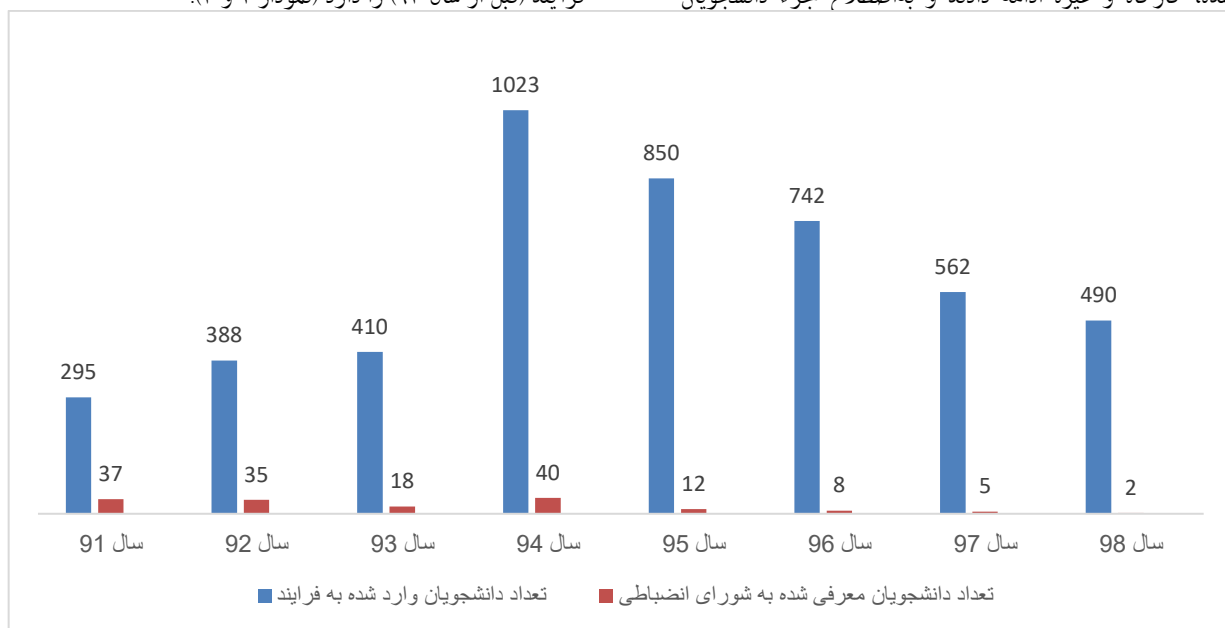
به منظور اجرای هر چه بهتر فرآیند پوشش و اخلاق حرفه‌ای، ناظرانی از طرف معاونت فرهنگی و آموزشی دانشگاه به دانشکده‌های زیرمجموعه دانشگاه مراجعه نموده و نسبت به بررسی چگونگی اجرای فرآیند بر مبنای چک لیست تنظیمی (پیوست ۲) اقدام نموده و به هر دانشکده امتیازاتی تعلق گرفت. بر اساس امتیازات متعلقه به هر دانشکده، امتیازاتی جهت ارتقای فرهنگی معاونان فرهنگی و آموزشی دانشکده‌ها و همچنین میزان دریافت مزایای کارشناسان آموزشی و فرهنگی تعلق گرفت.

برای ارزیابی دیدگاه و رضایت دانشجویان نسبت به فرآیند، پرسشنامه‌های محقق ساخته تدوین گردید. روایی محتوای پرسشنامه‌ها از طریق نظرخواهی از ۳ تن از خبرگان (۳ تن از اساتید با تجربه دانشگاه) سنجیده شد. پایایی پرسشنامه‌ها نیز بر اساس آلفای کرونباخ ارزیابی گردید. جامعه آماری، تمامی دانشجویان وارد شده به فرآیند مشاوره فرهنگی (ناقصان آیین نامه) و تعدادی از دانشجویان غیرناقص آیین نامه اخلاق حرفه‌ای (Dress Code) در دانشکده‌ها بودند که پرسشنامه ۱۷ سؤالی را تکمیل نمودند. داده‌ها در نرم‌افزار spss 19 وارد و مورد تحلیل قرار گرفته و نتایج به صورت نمودار و آمارهای توصیفی درآمد.

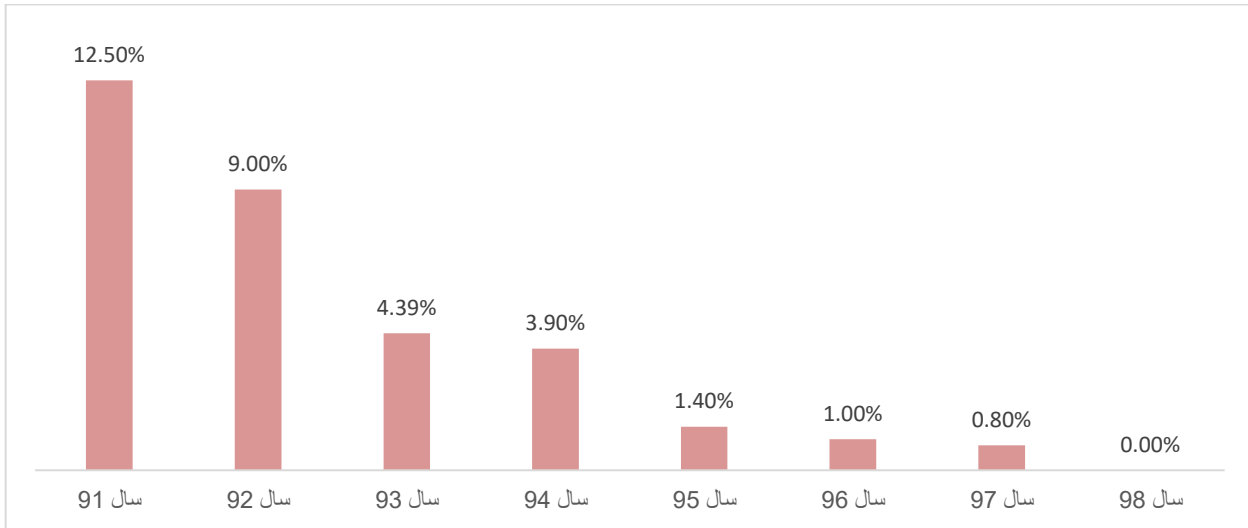
یافته‌ها

همان‌طور که در نمودار ۱ نشان داده شده است، آمار دانشجویان معرفی شده به شورای انضباطی از سال ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۸، در دانشگاه علوم پزشکی شیراز، نشان از کاهش تعداد معرفی دانشجویان به این شورا در سال‌های ۹۳ لغایت ۹۸ نسبت به سال‌های قبل از انجام فرآیند (قبل از سال ۹۳) را دارد (نمودار ۱ و ۲).

آیین نامه پوشش و اخلاق حرفه‌ای (Dress Code) در هنگام ثبت نام دانشجویان جدیدالورود در طرح رویش و یا مراسم رپوش سفید، توسط کارشناسان معاونت فرهنگی و معاونت آموزشی دانشگاه و ستاد صیانت از حریم امنیت عمومی، به اطلاع دانشجو رسانده شد. از این پس در هنگام ورود دانشجویان به دانشکده، ضمن رؤیت کارت دانشجویی، دانشجویان ناقص آیین نامه پوشش و اخلاق حرفه‌ای، پایش شده و به صورت روزانه اسامی آن‌ها به معاونت آموزشی دانشگاه ارسال می‌شد. ابتدا اسامی دانشجویان ناقص آیین نامه پوشش و اخلاق حرفه‌ای توسط ضابطان آموزش دیده مستقر در ورودی هر دانشکده و یا انتظامات، به معاونت آموزشی دانشگاه محل تحصیل دانشجو ارسال شد. معاونت آموزشی دانشگاه پس از راستی آزمایی، اسامی دانشجویان را به معاونت فرهنگی دانشگاه، جهت ورود به فرآیند فرهنگی ارسال نمود. معاونت فرهنگی دانشکده نیز، ضمن برقراری ارتباط دوستانه با دانشجو و معرفی وی به مشاور جهت مشاوره‌های فرهنگی، بسته‌های فرهنگی شامل کتاب‌های توصیه شده به وسیله مدرسین و بروشور و سی دی های آموزشی به دانشجو اهدا و وی را ملزم به مطالعه آن‌ها نموده و در مراحل بعد برگزاری اردوهای فرهنگی دانشجویی با حضور مشاورین خبره، برنامه‌ریزی و اجرا نمود. پس از آن گزارش کاملی از روند اقدامات انجام شده از طرف معاونت فرهنگی دانشکده‌ها به معاونت‌های فرهنگی و آموزشی دانشگاه، بر اساس فرم‌هایی که در آن اطلاعات کامل از چگونگی ارائه مشاوره و نحوه برخورد دانشجو با مشاور و چگونگی پذیرش دانشجو قید شده بود، ارائه گردید. دانشجویانی که به روند قبلی خود ادامه داده و همچنان ناقص آیین نامه محسوب شدند، از طرف معاونت فرهنگی دانشگاه به دوره‌های آموزشی الزامی که با حضور دبیر شورای انضباطی دانشجویان برگزار شد، فراخوانده شدند. این مرحله جزء آخرین مرحله فرآیند محسوب شد. در مرحله بعد در صورتی که بعضی از ناقصان آیین نامه به روند قبلی خود با توجه به مشاوره‌های انجام شده، کارگاه و غیره ادامه دادند و به اصطلاح جزء دانشجویان

نمودار ۱. تعداد کل دانشجویان وارد شده به فرآیند مشاوره فرهنگی و معرفی شده به شورای انضباطی از سال ۹۱ لغایت ۹۸

نمودار ۲. درصد دانشجویان معرفی شده به شورای انضباطی از سال ۹۱ لغایت ۹۸

دانشجویان دانشکده‌های گروه ۲ نیز حدود ۸۹/۳ درصد، از این فرآیند ابراز رضایت نمودند.

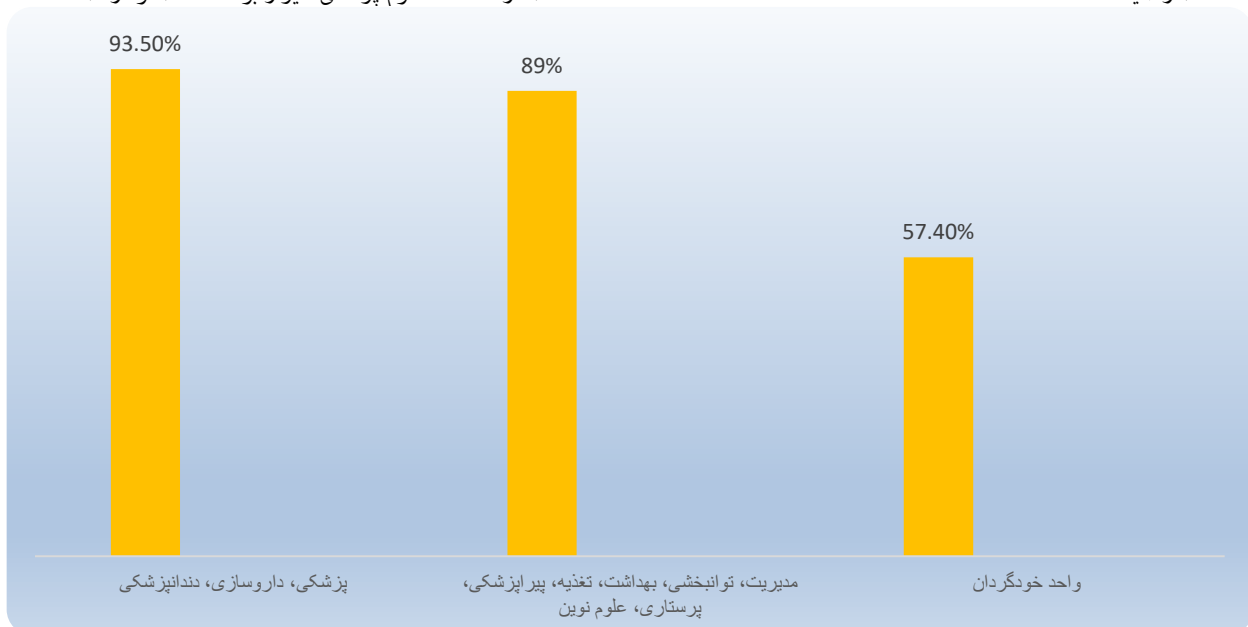
دانشجویان گروه ۳ که شامل واحد خودگردان دانشگاه و شامل رشته‌های مختلف بودند، به‌طور جداگانه مورد تحلیل قرار گرفتند. حدود ۵۷/۴ درصد از این دانشجویان از اجرای طرح رضایت داشتند که نسبت به دو گروه دیگر میزان رضایت کمتری داشتند. این میزان رضایتمندی، نیاز به انجام پژوهشی دیگر در خصوص این گروه از دانشجویان دارد.

در مجموع میزان رضایت کل دانشجویان از طرح مشاوره فرهنگی، بیش از ۸۰ درصد توصیف گردید که این نشان‌دهنده مثمر ثمر بودن اجرای فرآیند فرهنگی پوشش و اخلاق حرفه‌ای (Dress Code) در دانشگاه علوم پزشکی شیراز بوده است (نمودار ۳).

در خصوص میزان رضایت دانشجویان از این فرآیند، با توجه به مقطع تحصیلی در هر دانشکده (دکتر و پایین‌تر)، دانشکده‌ها به سه گروه تقسیم شدند. دانشکده‌های گروه ۱ شامل دانشکده پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی بودند.

دانشکده‌های گروه ۲ شامل دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی، پیراپزشکی، علوم توان‌بخشی، پرستاری و مامایی، علوم نوین، بهداشت و تغذیه شدند و گروه ۳، واحد خودگردان دانشگاه که دارای مقاطع و رشته‌های مختلف بود، به‌عنوان گروه و واحدی مستقل در نظر گرفته شد.

حدود ۹۳/۵ درصد از دانشجویان دانشکده‌های گروه ۱، از روند موجود فرآیند فرهنگی پوشش و اخلاق حرفه‌ای (Dress Code) رضایت داشتند.

نمودار ۳. میزان رضایت دانشجویان از فرآیند مشاوره فرهنگی دانشجویان ناقص آییننامه اخلاق حرفه‌ای، به تفکیک دانشکده‌ها

References

1. Ghavi N, Hoseini shima sadat, Asary Zohre. A look at the type of coverage in the countries of the world. Gom: Cultural Deputy of the Supreme Leader Institution in Universities. 2012.
2. Ghasemi H. Professional ethics: Necessity or choice. Journal of Facilities & Equipment Development. 2011; 81(28): 43-52. (In Persian).
3. Vadastreanu AM, Maier D, Maier A. Is the success possible in compliance with ethics and deontology in business? Procedia Economics and Finance. 2015; 26: 1068-73.
4. Nemati MA, Sadatmohseni H. Ethics in higher education: Components, requirements and strategies. Bulletin of Ethics in Higher Education. 2010; 63: 9-46. (In Persian).
5. Babasafari M, Marzooghi R, Faghih N, Torkzadeh J, Yusefi F. Evaluation of the professional ethics of professors at Shiraz University from postgraduate students' perspectives and its training implications for curriculum planning. Journal of Curriculum Research. 2013; 3(1): 67-86. (In Persian).
6. Moberg DJ, Seabright MA. The development of moral imagination. Business Ethics Quarterly. 2000; 10(4): 845-84.
7. Sobhaninejad M, Najafi H, Jafari Harandi R, Farmahini Farahani M. Teaching professional ethics components from the viewpoint of students: Qom University of medical sciences. Journal of Education Strategies in Medical Sciences. 2015; 7(6): 399-403. (In Persian).
8. Mohajeran B, Shohoodi M. Structural modeling of relationship between professional ethics and spirituality at work with social responsibility among nurses in the public hospitals in Kermanshah city. Quarterly Journal of Nursing Management. 2014; 3(2): 20-9. (In Persian).

نتیجه گیری

نتایج این تحقیق نشان داد که استفاده از ساز و کار مشاوره و برخورد ضابطه‌مند، شفاف و اقناعی با دانشجویان و تشریح نمودن فواید توجه به قوانین و مقررات و رعایت شئون و اخلاق حرفه‌ای و قانونی می‌تواند در بهبود عملکرد و پوشش دانشجویان و رعایت قوانین و مقررات حرفه‌ای، مؤثر باشد.

نکته‌ای که قابل تأمل است این که در هر کجای جهان در محیط مقدس آموزش و تعلیم، می‌توان موارد مشترکی را مشاهده نمود و آن کیفیت پوشش حرفه‌ای مناسب با محیط درس و تدریس و وجود دستورالعمل متناسب با آن می‌باشد که اکثریت آن‌ها بر اساس نوع ضرورت‌های محیطی و ایمنی و آرامش روحی و روانی متناسب با پیشرفت کار، پایبندی به ضوابط خاص پوشش را الزامی می‌دارند و چگونگی وضعیت ظاهری را برخاسته از شأن محیط علم و فرهنگ خاص محیط آموزشی و جلب رضایت عواملی که در محیط مشغول تعلیم و تربیت می‌باشند، می‌دانند و از همه مهم‌تر اینکه در هر جامعه انسانی رعایت نظم، ضابطه، قوانین بومی و خاص هر مجموعه در اولویت امور جهت دستیابی به اهداف خاص و کار ویژه مجموعه ضروری است. از جمله عوامل دخیل در ایجاد آرامش روحی و روانی و نظم مجموعه‌ها، وضعیت پوشش افراد مختلف در محیط‌های آموزشی است که نوع لباس برای زنان نشانگر شخصیت، وقار و متانت زنانه است و برای مردان نشانه خوش‌سلیقگی، آراستگی و پایبندی به اصول محیط اجتماعی، خصوصاً محیط کار و آموزش و علی‌الخصوص محیط علمی که محیطی بسیار مناسب جهت تبلور شخصیت اجتماعی انسان‌هاست، می‌باشد.

در فرآیند تدوین ضوابط، قوانین، اعمال و اجرای آن‌ها، سختی داشتن متن و محتوای قانون با فرهنگ جامعه مورد نظر، امری بدیهی است و در رسیدن به اهداف مشترک جمعی که فلسفه وجودی هر مجموعه‌ای است هماهنگی اعضا و هدفمند بودن قوانین از جمله عواملی است که تضمین امور را عهده‌دار است.

به کارگیری این فرآیند در بین دانشجویان ناقض آیین‌نامه پوشش و اخلاق حرفه‌ای در دانشگاه علوم پزشکی شیراز موجب کاهش نیاز به اجرای روش‌های انضباطی و قهری و کاهش معرفی دانشجویان به شورای انضباطی گردید. همچنین نتایج به دست آمده نیز نشان از رضایت بیش از ۸۰ درصدی دانشجویان از این فرآیند داشت. لذا محققین، با توجه به نتایج حاصله، تدوین و اجرای این فرآیند را در سایر دانشگاه‌ها و مؤسسات عالی، توصیه می‌نمایند.

سپاس‌گزاری

نویسندگان مقاله از معاونت تحقیقات و فناوری و کمیته HSR دانشگاه علوم پزشکی شیراز به خاطر حمایت‌های مادی از این اثر و دیگر همراهان در این خصوص از جمله کمیته مدیریت دانش در دانشگاه و کمیته تجارب وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، تشکر و قدردانی به عمل می‌آورند.

9. Imani pour, M. Principles of Professional Ethics in Education , Iranian Journal of Ethics and Medical History. 2012; 5(6).
10. Allah bedashti. Professional Ethics in Religious Teachings. Medical History Quarterly, 2018;3(8).
11. Ahmadi Hedaiat, H. "A Study of Accounting Students' Adherence to Professional Ethics", National Congress of Higher Education of Iran.2016.
12. Rajab Dory H. "Assessment of Accounting Students' Adherence to Professional Ethics", Ethics Extension Scientific Quarterly, 2016; 6(21).
13. Sarmadi, MR. "Professional ethics in total quality management", Quarterly Journal of Ethics in Science and Technology, 2007; 2(3 and 4).
14. Dehghani A, Radbeh F, Parvinian A, Khaki S, Beirami jam M, Shamsi Zade M. "Observance of professional ethics standards from the perspective of nurses and patients", Comprehensive Journal of Nursing and Midwifery, 2015; 25.
15. Mehdi Zade MS. "A Study of Teacher Professional Ethics in the Islamic Education System from the Perspective of Martyr Morteza Motahhari", Pooyesh Extension Scientific Journal in Humanities, 2017; 2(6): 38-22.
16. Ministry of Health, 1991 "Regulations on cover and professional ethics of students of medical universities".